

af Statslaanefonden til Udstykning af større Landejendomme, saaledes at disse Tanker have været fremsatte ofte, og Stillingen til dem er kendt, ogsaa min Stilling, idet jeg jo har givet disse Tanker min Tilslutning og arbejdet for dem i al den Tid, jeg har kunnet gøre det her i Tinget. Det har jo vist sig, at disse Tanker ogsaa have vundet Fremgang, thi medens Forslaget herom, som nævnt, blev fremsat her første Gang i sin Tid af det ærede Medlem for Sorø og nu afdøde Folketingsmand Lauridsen — altsaa kun to Medlemmer —, ser man jo nu, at Forslaget fremsættes af 15 Folketingsmænd, hvoriblandt flere, der tidligere have udtalt sig imod disse Tanker. Det blev ogsaa fremhævet af den højtærede Landbrugsminister, at adskillige af Forslagsstillerne tidligere have udtalt sig i anden Retning. Jeg betragter dette som glædeligt, jeg betragter det som en Fremgang for Tanken, at disse Mænd ere komne med og komne til en Forstaaelse deraf. Det har ganske vist vist sig, at medens disse Mænd ere komne med, er der andre, der ere løbne fra deres tidligere Overbevisning i saa Henseende, saaledes den højtærede Finansminister, der har været en ihærdig Forkæmper for offentligt Fæste. Men i og for sig er Sagen betydelig længere fremme, jo større den Kreds bliver, der danner sig om den, og dette kan jeg kun udtale min Glæde over.

Der blev af den højtærede Landbrugsminister sagt, at man havde Ret i at opkaste det Spørgsmaal, hvorfor Kommunerne ikke havde taget sig af den Sag. Det havde jo staaet Kommunerne frit for, og den højtærede Landbrugsminister nævnte saaledes blandt andre Københavns Kommune og flere andre Kommuner, som ere i Besiddelse af Jord. Naar Kommunerne ikke have taget denne Opgave op, har jeg den Opfattelse, at det er, fordi Kommunerne ikke have haft Penge dertil. Naar Kommunerne skulle ud at laane Penge, kunne de ikke faa dem til de Vilkaar, der er Tale om her, de kunne ikke faa billige Laan, og dette turde være en meget betydelig Grund til, at Kommunerne ikke have søgt at komme frem ad den Vej. At der i mange Kommuner kan være Lyst til at gøre et saadant Forsøg, og at der kan være Kommuner, der kunne finde det rigtigt at udføre disse Tanker i Praksis, tvivler jeg ikke om. Det kunde derfor interessere mig at gøre et Spørgsmaal til den højtærede Landbrugsminister. Hvis en saadan Kommune kunde ønske at gøre

et saadant Forsøg, og den kom til Statskassen med Andragende om et billigt Laan, vilde den højtærede Landbrugsminister da støtte et saadant Andragende, saaledes at vedkommende Kommune kunde faa Penge til saa billig Rente, at den kunde realisere Tanken?

Den højtærede Landbrugsminister sagde, at det lod sig ikke gøre at gennemføre dette Lovforslag, fordi Pengene vare optagne. Han oplyste, at der var lagt Beslag paa omtrent alle de tre Millioner Kroner til Laan til Jordlodder til Landarbejdere; der vilde dog vistnok blive noget tilovers, men det var ikke saa meget. Des mere Grund kunde der være til, hvis man har Interesse for saadanne Forsøg, da at søge at støtte Kommunerne med et Laan. Men det forholder sig dog vist ikke ganske rigtigt alligevel, for den sidst vedtagne Lov om dette Forhold siger i sin § 11, at hvad der ikke benyttes af Pengene det ene Aar, kan bruges det næste, og der er jo, saa vidt jeg ved, ikke saa faa ubenyttede Penge fra foregaaende Aar, som man dog vistnok med god Villie kunde anvende her.

Jeg skal ikke opholde mig videre ved det foreliggende Forslag, det er fremkommet sent paa Samlingen, og det kommer neppe igennem i Aar; jeg vil kun udtale min og mit Partis Tilslutning til Tanken, og mit Haab om, at Tanken maa vedblive at vinde Tilslutning, saaledes som det har vist sig, at den gennem Aarene har vundet Tilslutning her i denne Sal.

Landbrugsministeren (Ole Hansen):

Det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (Harald Jensen) fremhævede, at naar Kommunerne ikke satte denne Sag i Bevægelse, saa var det, fordi de manglede Penge. Jeg kan dog egentlig ikke godt tænke mig, at store Kommuner, der ligge inde med et større Tilliggende af Jord, ikke skulde kunne lave nogle ganske enkelte Fæstesteder og gøre Forsøg med dem uden at have nødig at ty hen til andre Steder for at skaffe nogle enkelte tusinde Kroner. Naar Kommunerne selv eje Jorden, saa vilde der jo kun for Kommunerne være at tilvejebringe de nødvendige Bygninger, og det at bygge en 2—3 à 4 mindre Steder og fæste dem ud er dog ikke noget, som større Kommuner behøve at gøre store Ophævelser over. Jeg kan i hvert Fald ikke se, at det af den Grund skulde være nødvendigt for saadanne Kommuner at laane nogle faa tusinde Kroner hos Staten. Det, der kan spares i Rente